

Anti- pestprotocol

Versie januari 2026

Voorwoord

Beste ouders,

Op obs 't Ravelijn vinden we het belangrijk dat alle leerlingen zich veilig, gezien en gerespecteerd voelen. Samen met u, de ouders, en ons team zorgen we voor een school waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen, leren samenwerken en verantwoordelijkheid nemen voor hun gedrag.

Het Rots & Water-programma helpt onze leerlingen om sociaal-emotioneel sterker te worden: ze leren stevig in hun schoenen staan (Rots), opkomen voor zichzelf, maar ook communiceren en oog hebben voor anderen (Water). Dit programma ondersteunt onze aanpak van pestgedrag en helpt kinderen vaardigheden te ontwikkelen om conflicten op een positieve manier op te lossen.

Dit pestprotocol laat zien hoe wij pesten proberen te voorkomen, signaleren en aanpakken, en hoe wij samenwerken met ouders, leerlingen en leerkrachten om een veilige schoolomgeving te waarborgen.

Met vriendelijke groet,
Marco van Krugten
obs 't Ravelijn

Inhoudsopgave

1. Wat is pesten?	5
1.1 Plagen of pesten?	5
1.2 Pesterijen	5
1.3 Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)	7
1.4 Informatie over pesters	7
1.5 Pesten en inzet van Rots en Water	8
2. Preventie	9
2.1 Algemeen op school	9
2.2 In de klas	9
2.3 Schoolplein	100
2.4 Toezicht tijdens pauzes	100
2.5 Rond de school	100
2.6 Anti -pest-coördinator	100
2.7 Leerkrachten	100
2.8 Ouders	101
2.9 Leerlingen	111
3. Aanpak: stappenplan	112
4. Consequenties	14
5. Monitoring en evaluatie	15

Inleiding

Dit pestprotocol is bedoeld voor ouders, leerlingen en leerkrachten van obs 't Ravelijn. Het beschrijft wat te doen bij een pestsituatie, hoe de school handelt en welke rol iedereen daarin speelt.

Het doel van dit protocol is:

- Het bieden van een veilige en respectvolle leeromgeving.
- Het ondersteunen van leerlingen bij hun sociaal-emotionele ontwikkeling, met name via het Rots & Water-programma.
- Het geven van duidelijke richtlijnen voor acties en afspraken bij pestgedrag, zodat slachtoffers steun krijgen en pesters leren hun gedrag te veranderen.
- Het betrekken van ouders bij het oplossen en voorkomen van pestgedrag.

Het protocol is opgebouwd uit een stappenplan, een overzicht van consequenties bij herhaald pestgedrag, en een systeem voor monitoring en evaluatie. Zo weten ouders precies wat zij kunnen verwachten van de school en welke rol zij zelf hebben bij het aanpakken van pesten.

1. Wat is pesten?

Een kind wordt gepest als het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch en wel direct, via internet of via mobiel) die op hem/ haar gericht zijn, en waarbij de macht ongelijk verdeeld is.

1.1 Plagen of pesten?

Het is belangrijk om verschil te maken tussen plagen en pesten. Het meest eenvoudige onderscheid is:

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkracht. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten.

Dit is de reden waarom leerkrachten vaak niet uit zichzelf weten dat er gepest wordt. Leerlingen en/ of ouders moeten de leerkracht hierover informeren. Om die reden is het van belang dat ouders en leerkrachten goed samenwerken om een goede sfeer in de klas te behouden. Een belangrijke regel is dat kinderen hun zorgen (leren) delen met iemand die zij vertrouwen, zoals hun vader, moeder of leerkracht. Vanaf groep 1 leren kinderen het verschil tussen klikken en vertellen. Als er sprake is van pesterijen, dan is het belangrijk dat kinderen dat vertellen aan hun vader, moeder of leerkracht.

1.2 Pesterijen

Pesten kan op verschillende manieren gebeuren:

1. Lichamelijk pesten

- Duwen
- Slaan
- Opzij duwen
- Dreigen met geweld
- Bang maken
- Een tik geven
- Schoppen
- Met iets naar iemand gooien
- Iemand zonder reden aanvallen

2. Pesten met spullen

- Andere kinderen dwingen om bepaalde dingen (bijvoorbeeld schoenen, de tas of geld) aan hem/ haar te geven.
- Tegenover andere kinderen bepaalde rechten opeisen. Bijvoorbeeld zeggen: "Hier spelen wij altijd" of "Dit is ons terrein".
- De spullen van andere kinderen kapot of kwijt maken.

3. Pesten met woorden

- Iemand beledigen of uitschelden.
- Iemand belachelijk maken of voor gek zetten.
- Iemand met opzet in verlegenheid brengen.
- Iemand in zijn/ haar gezicht uitlachen.
- Op sociale media iemand uitschelden.

4. Pesten door buitensluiten of negeren

- Weglopen van iemand die wil spelen.
- Tegen een kind zeggen dat hij/ zij weg moet gaan.
- Niet luisteren naar een ander kind, bijvoorbeeld door je handen over je oren te doen.
- Net doen alsof je een ander kind niet ziet of gewoon niet tegen dat kind willen praten.
- Nare gebaren maken, bijvoorbeeld de neus dichthouden als iemand langsloopt alsof diegene stinkt.
- Tegen andere kinderen zeggen dat ze alleen mee mogen doen als ze eerst bepaalde dingen doen die ze eigenlijk helemaal niet willen.
- Dreigen dat een ander kind iets niet meer mag, als hij/ zij niet doet wat er gezegd wordt.
- Als iemand een digitaal berichtje stuurt, niet reageren.
- Op sociale media iemand altijd meteen blokkeren.

5. Pesten als de gepeste er niet bij is

- Tegen andere kinderen zeggen dat ze met een bepaald kind niet mogen spelen.
- Roddelen of lelijke dingen zeggen over andere kinderen (kan ook digitaal).
- Tegen andere kinderen zeggen dat ze een bepaald kind moeten blokkeren op sociale media.

6. Digitaal pesten

- Dreigtweets plaatsen.
- Foto's en filmpjes bewerken.
- Wachtwoorden en credits stelen en misbruiken.
- Versturen van scheldberichten of (anonieme) dreigmailtjes.
- Versturen van virussen als geintje of opzettelijk.
- Homepages en mailadressen hacken.
- Happy slapping (vrolijk slaan). Hierbij wordt iemand vaak voor een camera in elkaar geslagen.
- Iemand uit de app-groep gooien.
- Haatprofielen aanmaken.

1.3 Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

- Constateren van één of meerdere pesterijen uit paragraaf 1.2.
- Niet meer naar school willen.
- Niet meer over school vertellen thuis.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben.
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet buiten willen spelen thuis of op school binnen willen blijven.
- Niet alleen een boodschap durven doen.
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan.
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.
- Een onzekere, zwakke lichaamshouding hebben.
- Afzonderen/ alleen zitten.
- Sterker manifesteren (brutaler/ agressiever).
- Zich terugtrekken (timide/ sub-assertief gedrag).
- Sociaal onhandig gedrag vertonen.
- Schrikkerig gedrag achter de computer of mobiel of er zelfs niet meer achter willen.
- Nervositeit vlak voor of na het computeren.

1.4 Informatie over pesters

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.

- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

1.5 Pesten en inzet van Rots en Water

Op onze school werken wij met het programma Rots & Water. Dit programma helpt kinderen om sterker en weerbaarder te worden, zowel lichamelijk als sociaal-emotioneel.

Leerlingen leren onder andere:

- opkomen voor zichzelf
- omgaan met conflicten en groepsdruk
- respectvol communiceren
- hun eigen grenzen én die van anderen herkennen

Binnen Rots & Water leren kinderen dat zij keuzes hebben in hun gedrag: soms is stevig en duidelijk zijn nodig (Rots), en soms juist meebewegen en in gesprek gaan (Water). De leerkrachten begeleiden de leerlingen om hier op een passende en veilige manier mee om te gaan.

2. Preventie

2.1 Algemeen op school

Op school besteden wij regelmatig aandacht aan sociaal gedrag en pesten, vooral wanneer dit actueel is. Dit gebeurt onder andere tijdens de Rots & Water lessen.

Leerlingen leren:

- respectvol omgaan met zichzelf en anderen
- keuzes maken in hun gedrag
- problemen en zorgen te delen, ook met ouders
- oplossingsgericht denken en hun mening op een nette manier te verwoorden

De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil. Bij onvermogen bieden wij extra begeleiding en begrip. Bij onwil stellen wij duidelijke grenzen en handhaven wij afspraken.

Waar nodig krijgen leerlingen extra ondersteuning, zoals een maatje of bemiddeling. De school hanteert een duidelijk beleid dat door alle leerkrachten consequent wordt toegepast.

Daarnaast besteden wij aandacht aan mediawijsheid en veilig internetgebruik. Smartphones zijn in de klas alleen toegestaan voor lesdoeleinden. Ouders worden hierover geïnformeerd via Social Schools.

2.2 In de klas

- In de loop van het schooljaar worden de positief gestelde schoolregels met de groep besproken. Deze regels komen regelmatig terug en zijn zichtbaar gemaakt binnen de klas.
- In de klas stimuleren we de volgende omgangsregels:
 - We noemen elkaar bij naam.
 - We stoppen als iemand zegt “Stop hou op!”.
 - We kijken en luisteren naar degene die praat.
 - Je bent vrij om te zeggen “Nee, ik doe er niet aan mee”.
 - Doe alleen iets bij een ander, wat je zelf ook prettig zou vinden.
 - Meld online alleen, wat je offline ook zou melden.
 - Vertel aan je leerkracht als er iets gebeurt wat je niet prettig vindt.
 - Vertel het aan je leerkracht wanneer je zelf of iemand anders gepest wordt.
 - Word je gepest: praat er thuis ook over. Houd het niet geheim, dan kunnen anderen je helpen (fijne geheimen mogen, niet-fijne geheimen moet je altijd aan iemand vertellen).
 - We gaan respectvol met elkaar en met elkaars spullen om.
 - Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
 - Digitaal pesten doen wij op school niet.

2.3 Schoolplein

- Ook op het plein gelden de schoolregels die binnen de hele school gelden. Deze zijn bekend bij de leerlingen en worden regelmatig in de klas besproken.
- Na het signaleren van pestgedrag worden zowel de pester, de meelopers als het slachtoffer aangesproken.

2.4 Toezicht tijdens pauzes

Bij het buitenspelen loopt er altijd een teamlid als pleinwacht buiten.

2.5 Rond de school

Wanneer pesten buiten school plaatsvindt, kan dit in de klas worden besproken als dit invloed heeft op het welzijn of functioneren van leerlingen op school.

De primaire verantwoordelijkheid voor incidenten buiten schooltijd ligt bij ouders. De school denkt mee, ondersteunt waar nodig en betreft ouders wanneer dit wenselijk is.

2.6 Anti -pest-coördinator

Manon Verschoor is onze anti-pest coördinator.

Marjon Viveen en Sander van Dongen zijn onze interne vertrouwenspersonen.

Mirjam Pallandt is de kwaliteitscoördinator.

2.7 Leerkrachten

De leerkrachten van obs 't Ravelijn gaan respectvol om met leerlingen, ouders en collega's. Zij geven het goede voorbeeld en zorgen voor een veilig en duidelijk leerklimaat.

Bij (signalen van) pestgedrag handelen leerkrachten zorgvuldig en oplossingsgericht. Zij stellen duidelijke grenzen waar nodig en zoeken, in samenwerking met ouders, naar oplossingen die in het belang zijn van alle betrokken leerlingen.

2.8 Ouders

Een veilig schoolklimaat ontstaat door goede samenwerking tussen school en ouders. Wij verwachten van ouders dat zij bijdragen aan een respectvolle en veilige sfeer voor alle kinderen.

Dit betekent dat ouders:

- respectvol communiceren met leerlingen, andere ouders en leerkrachten;
- zorgvuldig en positief spreken over andere kinderen en hun opvoeding;

- bij zorgen over het welzijn van hun eigen kind of dat van een ander kind contact opnemen met de school;
- in gesprek gaan met het doel samen te zoeken naar een oplossing die goed is voor alle betrokken kinderen.

De school ziet ouders hierin als partners en denkt actief mee in het belang van een veilige en prettige schoolomgeving.

2.9 Leerlingen

Leerlingen leren op school respectvol om te gaan met zichzelf, anderen en de schoolomgeving. Zij leren dat iedereen grenzen heeft en dat zij deze op een duidelijke en rustige manier mogen aangeven.

Wanneer een leerling vervelend gedrag ervaart, leert hij of zij eerst zelf stappen te zetten, zoals aangeven dat het gedrag niet prettig is en afstand nemen van de situatie. Blijft het gedrag aanhouden, dan wordt altijd hulp ingeschakeld van de leerkracht.

Zo stimuleren wij dat leerlingen hun eigen grenzen leren bewaken, zonder dat zij er alleen voor staan.

3. Aanpak

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste leerling en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met ouder(s), APC/Rots en Water coördinator, directie, IB-er en/of externe deskundigen. Indien de leerkracht behoefte heeft aan extra ondersteuning bij het doorlopen van het stappenplan kan hij/ zij contact opnemen met de APC/Rots en Water coördinator. In veel gevallen zullen leerlingen situaties waarin gepest wordt zelf en met medeleerlingen kunnen oplossen. Er is dan geen actie van leerkrachten nodig.

Stappenplan dat de leerkracht volgt:

Start: Pesten gebeurt op school

|
v

Stap 1: Signaal en melding

- Leerling of ouder meldt pesten bij de leerkracht
- Leerkracht registreert situatie
- Bij online pesten: slachtoffer blokkeren, bewijzen verzamelen

|
v

Stap 2: Gesprek met slachtoffer

- Leerkracht biedt steun

Anti-Pestprotocol

Januari 2026

- Gevoelens en gebeurtenissen bespreken
- Gesprek zonder schuldvraag
- Ouders worden geïnformeerd. Doel hiervan is ouders informeren wat er is gebeurd, welke steun hun kind krijgt en welke actie de school onderneemt.

|

v

Stap 3: Gesprek met pester/meelopers

- Bespreken effect van gedrag
- Afspraken maken over toekomstig gedrag
- Bij hardnekkig gedrag: tijdelijke 'adempauze' in andere groep, bij intern begeleider of directie. Dit is afhankelijk van de situatie.

|

v

Stap 4: Gezamenlijk gesprek slachtoffer & pester

- Ervaren van situatie
- Bespreken van de gemaakte afspraken.
- Vervolgafspraken plannen

|

v

Stap 5: Opvolging van afspraken

- Leerkracht volgt de gemaakte afspraken na 2 dagen en 1 week.
- Als de leerling de afspraken niet naleeft, krijgt hij of zij één laatste kans om het gedrag te verbeteren. Tijdens deze kans wordt de leerling begeleid door de leerkracht. Het is een laatste waarschuwing binnen het pestprotocol, met begeleiding van de leerkracht en eventueel APC/kwaliteitscoördinator.
- Blijft het gedrag na deze kans aanhouden, dan worden zwaardere maatregelen genomen.

|

v

Stap 6: Ouders van de pester betrekken

- Na 1 week monitoren van de gemaakte afspraken met de pester worden de ouders van de pester geïnformeerd. Het gesprek met de ouders van de pester is bedoeld om samen met de school een oplossing te vinden, het gedrag van hun kind te verbeteren en herhaling te voorkomen. Ouders worden geïnformeerd, betrokken bij afspraken en zo nodig ondersteund bij het begeleiden van hun kind.

|

v

Stap 7: Consequenties indien nodig

- Na 2 weken geen verbetering → maatregelen om de groep en leerproces te beschermen.
- Doel: veilig leren en lesgeven

|

v

Stap 8: Vertrouwenspersoon

- Ouders/leerling kunnen vertrouwenspersoon inschakelen indien nodig.
- Onderzoeken en adviseren

|

v

Stop: Veiligheid hersteld / afspraken nageleefd

4. Consequenties

Bij herhaald of ernstig pestgedrag hanteert obs 't Ravelijn een duidelijke fasering van maatregelen. Deze worden ingezet na stap 3 van het stappenplan en zijn altijd passend bij de leeftijd van de leerling en het gedrag:

Fase 1 – Lichte corrigerende maatregelen

- De leerling reflecteert op het eigen gedrag, bijvoorbeeld via een korte opdracht of het opnieuw formuleren van afspraken.

Fase 2 – Beperkende sancties

- Bijvoorbeeld tijdelijk niet meedoen met een activiteit of tijdens de pauze onder begeleiding blijven.

Fase 3 – Oudergesprek en samenwerking

- Als eerdere stappen geen effect hebben, worden ouders betrokken.
- Samen worden afspraken gemaakt om het probleem te stoppen, zowel op school als thuis.
- Zo nodig wordt deskundige hulp ingezet voor zowel het slachtoffer (sociale weerbaarheid, verwerking) als de pester/meeloper (sociaal-emotionele begeleiding).
- Bij online pesten wordt ondersteuning geboden bij internetproblemen en informatie over hulpbronnen.

Fase 4 – Schorsing

- Bij aanhoudend of ernstig gedrag kan de leerling tijdelijk uit de groep of school worden geschorst.

Fase 5 – Verwijdering

- Als eerdere stappen onvoldoende effect hebben en de veiligheid van de groep in gevaar is, kan de leerling definitief worden verwijderd.

Belangrijk: Alle maatregelen worden afgestemd op het kind en de situatie. De school streeft er altijd naar dat het leerproces van alle leerlingen beschermd wordt en dat er een veilige omgeving is om te leren en te ontwikkelen.

5. Monitoring en evaluatie

De Sociaal-emotionele ontwikkeling volgen

Op school wordt de sociale-emotionele ontwikkeling van leerlingen gevolgd met het instrument Leerling in Beeld. Dit helpt om vroeg signalen van pesten of andere problemen te herkennen.

Evaluatie van het pestprotocol

Het pestprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd door het team. Ook na elk incident wordt het protocol geëvalueerd om te kijken of de aanpak effectief was en waar nodig verbeterd.

Aanpassing van beleid

Op basis van de evaluatie kan de school regels, stappen of ondersteuning bijstellen om een veilige leeromgeving te waarborgen.